

CD KLASSIEK

Cellomuziek
Edvard Grieg

Twee Franse duo's dingen om uw gunst. De celliste Emmanuelle Bertrand en de pianist Pascal Amoyel bundelen hun krachten in een elegant Griegrecital en de heren Queyras en Tharaud zetten Debussy en Poulenc op de kaart.

Amoyel en Bertrand hebben hun sporen al verdiend met vertolkingen van Alkan, Liszt, Bloch en Saint-Saëns.

Maar zeker in de cellosonate opus 36 van Grieg, een van de meest monumentale uit het repertoire, schittert hun ster buitengewoon. De Franse celliste werd in 2002 onderscheiden met de Grand Prix de la Critique, en aan het klavier zit de 'geestelijke zoon' van Georges Cziffra. De verwachtingen zijn dus torenhoog. Terecht ook, want ze vormen samen een winnende combinatie. En dat al sinds tien jaar, wat hun samenspel tot de perfectie heeft laten uitbloeien. Het programma is nochtans niet eenvoudig. Elf van de *lyrische stukken*, die Grieg eigenlijk schreef voor piano solo, transformeerden ze in een heerlijke duetvorm. Bovendien liggen deze werkjes in een mooie lus vanaf het kleine 'ariaatje' (*arietta* opus 12 nummer 1) tot *Efterklang* (Herinneringen of naklanken, opus 71 nummer 7). Die wals schreef de Noorse componist meer dan dertig jaar later, en hij blikt erin vol heimwee en nostalgie terug naar die arietta van zijn jeugd.

Het grote werk op deze cd is natuurlijk de sonate voor cello en piano in A minor opus 36 uit 1882. Een topwerk eigenlijk, waarin Grieg alle registers opentrekt en zich met hart en ziel blootgeeft. Een krachtig werk, dat heldere sonoriteit en een rijk gevoelsleven bij de cellist ondersteunt. Juist in die tegengestelde werking van 'storm' en 'tot rust komen' blijkt hoe fantastisch cello en piano samenspelen. Het schijnt dat Edvard Grieg zelf pas geloofde in de schoonheid van zijn eigen cellosonate, toen hij Pablo Casals het hoorde vertolken. Hij zou met deze nieuwe vertolking wellicht ook bijzonder in zijn sas zijn geweest. (JC)

Edvard Grieg, Cello Sonata opus 36, Lyric Pieces, door Emmanuelle Bertrand (cello) en Pascal Amoyel (piano), harmonia mundi, HMC 901986, 20 euro.

CD KLASSIEK

Sonates voor cello
Debussy en Poulenc

Debussy en Poulenc zijn oer-Franse componisten, maar van wie wij eigenlijk meenden dat ze niet echt samen kunnen klinken. Dat blijkt echter hokjesdenken. Debussy wordt geïsoleerd in de vage nevels van het impressionisme. En Poulenc wordt dan begraven als avant-gardist en balletmuzikant. Terwijl ze, zo blijkt bij het beluisteren van deze opname, veel meer diepgang in huis hebben dan we voor mogelijk houden.

Bovendien blijken beiden ook waarachtige bewonderaars van de barokmuziek. Dat wordt mooi geïllustreerd in de magistrale opname van Queyras en Tharaud. Ze stelden een programma samen met de cellosonates van Poulenc uit 1948 én die van Debussy uit 1915. Daarin komt de *esprit français* helemaal tot zijn recht: ze wippen heen en weer van ironie naar emotie, van hooggestemde rationaliteit naar lachwekkende relativisering, tot zelfs platvloerse grappen. Dat is geenszins respectloos ten aanzien van de componisten, want Poulenc zelf durfde ook al eens uit de bocht te gaan.

Queyras' cellospel gunt ons een inkijk achter de weke, mistige lichten en openbaart een sterke Debussy 'met haar op zijn tanden'. En ook de *Bagatelles* van Poulenc, waarin soms Parijse straatmuziek en café chantant gerecycleerd worden, blijken meer dan zomaar amuse-gueules als verstrooiing voor het hoofdgerecht op de tafel verschijnt. Briljant verteld, met grilligheid waar nodig, zingend en ritmisch, bedrieglijk eenvoudig en met veel gevoel voor humor. Tharaud en Queyras laten ons de beide Franse componisten werkelijk opnieuw ontdekken. (JC)

Claude Debussy & Francis Poulenc, door Jean-Guilhen Queyras (cello) en Alexandre Tharaud (piano), harmonia mundi, HMC 90202012, 20 euro.

Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.

BOEK NON-FICTIE

Kapitein voor nazi's en joden
Rosine De Dijn

Kapitein is hij, op een schip dat in de ene richting Braziliaanse nazi's naar hun Duitse Heimat voert en in de andere richting angstige Europese joden naar het veilige New York. We schrijven 1942. Rosine De Dijn vertelt het bizarre, maar waargebeurde verhaal van het Portugese luxeschip *Serpa Pinto*, zijn kapitein en vooral zijn passagiers in dat oorlogsjaar.

Via de passagiers leert de lezer de opmerkelijke geschiedenis kennen van Duitse gelukszoekers die vanaf het midden van de negentiende eeuw naar het Latijns-Amerikaanse land trekken en berooide landgenoten die hen na de Eerste Wereldoorlog komen vervoegen en het nazisme introduceren. Maar de schrijfster wijdt vooral uit over die van wanhopige joodse passagiers, opgejaagd uit de Europese steden – ook Antwerpen – waar zij zo goed ingeburgerd waren.

Rosine De Dijn ging op zoek naar overlevende passagiers en dook in de archieven. Aan de hand van getuigenissen en dagboeken reconstrueerde ze hun geschiedenis tot een menselijk verhaal, wat soms een bittere nasmaak teweegbrengt in het geval van de 'beulen'. Ze volgt hun vluchtroute en vindt zo op het einde van het boek weer aansluiting bij de *Serpa Pinto*. Onder het bevel van kapitein dos Santos konden 7.800 joodse vluchtelingen naar het vrije Amerika worden gebracht. (LW)

Rosine De Dijn, Het schip van de laatste kans/Jan Halewyck, Leuven, 2009, 264 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 5617 907 6.

TIJDSCHRIFT SPIRITUALITEIT

Vreemdeling in de wereld
Tijdschrift voor geestelijk leven

Het nieuwste nummer van het *Tijdschrift voor Geestelijk Leven* is geheel gewijd aan het thema van de vreemdeling. Eigen aan het blad is de dubbele insteek van Nederland en Vlaanderen. Zowel Nederlanders als Vlamingen leveren een bijdrage. Onder de medewerkers bij ons bekende namen in de materie: pastoor Daniel Alliet, voorvechter van mensen zonder papieren, of Didier Vanderslycke van KMS/Kerkasiel anders. Opmerkelijk is het interview met de Nederlandse vredesactivist Frits ter Kuile, die in de Bijlmer (Amsterdam) samenleeft met mensen zonder papieren en asielzoekers. De bekeerde anarchist houdt er een koele kijk op na: niet iedereen kan blijven.

Een boeiend verhaal van bij ons komt uit de pen van Marcel Cloet, vandaag pastoor in Sint-Gillis. In de parochie Jezus Arbeider aldaar is er geen Nederlandstalige gemeenschap meer en de Franstalige groep christenen is klein en op leeftijd. Maar de Braziliaanse kerkgemeenschap bloeit en groeit er. (EDS)

Een jaarabonnement op Tijdschrift voor Geestelijk Leven kost 21,90 euro, een los nummer 7,95 euro. Te bestellen bij Licap, Guimardstraat 1, 1040 Brussel, e-mail info@licap.be.

BOEK THEOLOGIE

Gelovige ethiek?
Roger Lenaers

In het jaar 2000 publiceerde de gepensioneerde classicus en jezuïet Roger Lenaers het boekje, veeleer een brochure, *De droom van Nebukadnezar*, waarin hij brak met de traditionele verwoording van geloofswaarheden en zocht naar een moderne verwoording van de geloofstraditie van het begin. Voor sommigen was het intrappen van een open deur, voor anderen iets geheel nieuws en eindelijk in klare taal. Er werden 10.000 exemplaren van verkocht.

De auteur schreef nu een vervolg, waarin hij zich toelegt op de gevolgen van het intreden in de moderniteit voor de gelovige ethiek. Je moet zoeken en pellen in dit boek, dat hier en daar geforceerd overkomt. Voor de schrijver is de God van weleer verdampt. Er blijft slechts een oergeheim over, dat in wezen liefde is. Mager? Toch reikt Lenaers zijn lezer denkstof aan, over de vraag waarom het christelijke geloof zo moeilijk is over te dragen op de komende generaties.

„Het is ons haast onmogelijk geworden om een menselijke activiteit te beleven als een goddelijke“, schrijft hij. De kloof tussen het denken van het verleden en dat van vandaag is te groot. Inspiratie vindt de jezuïet bij de Duitse theoloog en verzetsheld Dietrich Bonhoeffer. Hij pleit voor een volkomen modern geloof. Dat heeft consequenties voor onze kijk op ethiek, Bijbel en liturgie. Roger Lenaers haalt ook uit naar de kerkleiding, omdat die volgens hem op twee gedachten hinkt. Je kunt, zo meent hij, niet tegelijk de autonomie van mens en maatschappij erkennen én loochenen. Enfin, een stekelig boek, dat zeker een bepaalde generatie zal aanspreken. Of jongeren wakker liggen van deze kwestie, is een andere vraag. (EDS)

Roger Lenaers, Al is er geen God-in-den-Hoge. Een vervolg op De Droom van Nebukadnezar, Pelckmans, Kapellen, 2009, 207 blz., 19,50 euro, ISBN 978 90 289 5270 6.

